

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Trigesima sexta causa. Vltima de raptis tractabit causa puellis. Duæ
quæstiones trigesimæ sextæ causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Gregorius a quartus Theodosium, quem Eugenius antecessor ejus Presbyteri honore privaverat, ecclesie dignum consecravit Episcopum. Leontius, dum esset Presbyter, depositus fuit: sed postea in Antiochia Patriarcha fuit. Misenum b Episcopum a Felice Papa damnatum Gelasius successor ejus & communioni reddidit, & ecclesie restituit suæ.

g. Hac eadem videtur tantum mutato habentur supra dist. 30. c. Joannes Chrysostomus. h. Misenum Episcopum. Et caput hoc in pluribus Gratiani exemplaribus ponitur ante cap. grave. sine nomine Paleæ.

C. IX.

Si vero sententia Romana sedis in melius commutari valet, sic quilibet ecclesia conveniat, cum per subreptionem data cognoscitur, rationabiliter revocari potest.

QVÆSTIO X.

De ea vero, que ad secundas nuptias transit, utrum in eadem affinitate consanguineorum prioris viri remaneat, an soboles ex secundis nuptiis suscepta consanguinei prioris viri copulari possint, merito quaritur.

C. I. ¶ Affinitas in superflite non deletur.

De his in scribit Gregorius Papa Vinerio Caralitano Episcopo.

Fraternitatis & vestra studiosa sagacitati, frater amande, qua debeo, refero grates. Quoniam quaesisti, qua debuit mandatum me reddidisti. Unde placide ad iniquitatem respondeo. Sedem Apostolicam consulere decevit, si mulier copula nuptiali extraneo viro conjuncta, cognationi ejus pertinet, si eo defuncto cognatio maneat, vel si sub altero viro cognationis vocabula dissolvantur, vel si suscepta soboles possint legitime ad prioris viri cognationis transire copulam. Est enim verbum Domini validum, & forte, est durabile, est immutabile, est perseverabile, non momentaneum, non transitorium.

Aitem per se ipsa veritas, que Deus est, & verbum Dei, [Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.] Antequam Deus in carne inter homines appareret, eo inspirante dixit Adam: [Quamobrem & relinquer homo patrem suum, & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una.] cui non contradixit Dominus. Deinde cum veritas oriretur de terra in terram, & visibilis in humanitate appareret, interrogatus est, si licitum esset homini uxorem relinquere. Quod prohibens, fieri vetuit: nisi g forte fornicatio excluderet maritalem copulam. Unde protulit statim in medium eandem ipsam sententiam, quam ante sæcula manens cum Patre verbum inspiraverat Adæ, ipse confirmans, quod ipse homo primus protulit. [Quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una.] Si una caro sunt, quomodo potest aliquis eorum propinquus pertinere uni, nisi pertineat alteri? Hoc minime posse fieri credendum est. Porro b uno defuncto, in superflite affinitas non deletur: nec alia copula conjugalis affinitatem prioris copula solvere potest. Sed neque alterius conjunctionis soboles placet ad affinitatis prioris viri transire consortium: pro eo, quod verbum Domini validum est, & forte: & ut iniquis dixit Propheta: [Verbum Domini manet k in æternum.] Et alius Propheta: [Quoniam ipse dixit, & facta sunt, ipse mandavit, & creata sunt: statuit ea in æternum, &

in sæculum sæculi: præceptum posuit, & non præteribit.] Nam potest per verbum suum, atque præceptum efficere Deus duos carnes unam, id est, masculum & foeminam: qui innumeram multitudinem utriusque sexus non defuit secum facere unum, sicut per se veritas dixit. [Non pro his tantum rogo, sed etiam pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, ut ipsi in nobis unum sint.] Si quis ergo temerario & sacrilego ausu in defuncto quaerit propinquitatem extinguere, vel sub altero affinitatis vocabulo dissipare, vel susceptam sobolem alterius copula propinquitati prioris credit legitime sociari, hic negat Dei verbum validum esse, & forte: & qui tam facile, & tam velociter quaerit dissolvere, hic non credit verbum Dei in æternum permanere. Confice terram ex quatuor locis magna interapedine à se distantibus: & confectam, & conglutinatam sicut quoscunque figuræ, vel immensitatis corpus volueris; numquid erit humanum ingenium, quod ipsas quatuor partes ab invicem valeat segregare, ut unaquæque per se possit agnoscere? Sic à quatuor avis duo conficiuntur in unum: & de duobus fit una concreatio. Hanc similitudinem de quatuor elementis, unde concretus est homo, colligere potes; si eorum unamquamque speciem, que in multis divisionibus partita est, per discretas inter se partes assignaveris. Fit idem in metallis: hoc etiam in liquoribus: probat etiam in coloribus pictor, qui sequitur arte naturam, colores admiscendo, ex visibilibus fucis corpora fingens.

¶ Admiscendo] In Polycarpo, & apud Anselmum, unde præcedentia verba sunt restituta, hoc loco sic legitur, fucis miscendo colores, ex invisibilibus corpora fingens. Sed ne Domini constitutio, &c. multa enim apud ipsos sequuntur.

C. II. ¶ Soboles ex secundis nuptiis genitæ, consanguinei prioris viri copulari non debent.

Item Innocentius Papa.

Si cujus patruus, vel avunculus uxoratus obierit, & illa virum alium postea duxerit, & filios, filiasve ex illo genuerit, cum his omnibus modis commiseri prohibemus: quia vir & mulier una caro sunt.

C. III. ¶ De eodem.

Item ex Romana synodo.

Si qua mulier ad secundas nuptias transferit, & ex eis sobolem genuerit, nullo modo potest ad consortium cognationis viri prioris pertingere.

C. IV. ¶ De eodem.

Item Hyginus Papa.

Si qua mulier transferit ad secundas nuptias, & ex eis prolem habuerit, ipsa proles non potest se copulare cognationi prioris viri usque ad quartam generationem.

C. V. ¶ De eodem.

Unde Innocentius Papa.

Si qua mulier ad secundas transferit nuptias, & filios & filias apud secundum maritum genuerit, debere eas nepotibus prioris mariti conjugii, sancta Romana synodus profus inhihit.

CAUSA XXXVI.

Uliam cuiusdam ignorante patre quidam muneribus illerit, & ad convivium invitavit: finito convivio, juvenis virginem oppressit. Quo comperto à parentibus juveni traditur puella, ac more nubentium à juvene dotatur, & publice in uxorem ducitur.

- 1. Quarto primo, an ille raptum admiserit.
- 2. Secundo an rapta raptori nubere possit, patre assensum præstante.

a Sent. 7. dist. 41.

QVÆSTIO I.

QVod autem ille raptum admisit, multorum auctoritate probatur.

C. I. ¶ Quid sit raptus. At enim Isidorus lib. 5. Etymol. c. 26.

Raptus a quoque illicitus coitus à corrumpendo est dictus: unde qui b raptu potitur, stupro fruitor. Ivo habet serè ut Gratianus hic, & supra 27. q. 2. c. raptus: nec multò aliter Pannormia. In codice Isidori impresso sic legitur. Stuprum raptus proprie est illicitus coitus, à corrumpendo dictus. Unde Virgilius, raptu potitur, id est, stupro fruitor.

C. II. ¶ Ubi raptus admittitur. Unde Gelasius Papa.

LEX e illa præteritorum Principum ibi raptum dixit commissum esse, ubi puella, de cuius antè nuptiis nihil actum fuerit, videatur abducta.

Cum ergo hæc illicito coitu sit corrupta, cuiusq; ita sit abducta, id est, à domo patris ducta, quòd de eius nuptiis nihil antè actum fuerit, raptum appellandam negari non potest. Sed non omnis illicitus coitus, nec cuiuslibet illicita defloratio raptus appellatur. Aliud enim est fornicatio, aliud stuprum, aliud adulterium, aliud incestus, aliud raptus. Fornicatio autem, licet videtur esse genus cuiuslibet illiciti coitus, qui sit extra uxorem legitimam, tamen specialiter intelligitur in usa viduarum, vel meretricum, vel concubinarum. Stuprum autem proprie virginum est illicita defloratio: quando videlicet non precedente conjugali pactione, utriusq; voluntate virgo corrumpitur, patre injuriam ad animam statim post cognitionem non revocante. Adulterium vero est alteri tori violatio. Unde adulterium dicitur, quasi ad alterius torum accessio. Incestus est consanguinearum, vel affinium abusus. Unde incestuosus dicitur, qui consanguineis & affinibus abutuntur. Raptus admittitur, cum puella violenter à domo patris abducitur, ut corrupta in uxorem habeatur, sive puella solummodo, sive parentibus tantum, sive utriusq; violata constituit: hic morte mulcatur. Sed si ad ecclesiam cum rapta confugerit, privilegio ecclesie mortis impunitatem promeretur.

C. III. ¶ Si raptor cum rapta ad ecclesiam confugerit, quid fieri debeat.

Unde in Aurelianensi concilio I. c. 4. legitur.

DE d raptoribus autem id constituendum esse censuimus, ut si ad ecclesiam raptor cum rapta confugerit, & feminam ipsam violentiam pestulisse confiterit, statim liberetur de potestate raptoris, & raptor mortis, vel poenarum impunitate concessa, aut ad e serviendum subiectus sit, aut redimendi se liberam habeat facultatem. Si vero, quæ raptus, patrem habere confiterit, & puella raptori consenserit, potestati patris excusata reddatur, & raptor patri superioris conditionis satisfactione teneatur obnoxius.

Ex hac auctoritate liquet, quòd aliquando vi inferitur parentibus, & non puella, cum dicitur: [si puella raptori consenserit.] Aliquando utriusq; violentiam perferunt, cum præmittitur: [si raptor cum rapta profugerit, & feminam ipsam violentiam pestulisse confiterit.] Puella autem, non parentibus, vi inferitur, cum voluntate patris puella, violenter abducitur, ut ejus partatur concubitam, cuius copula nunquam consensus addibuit. Hic autem neg. parentibus, neg. puella vim minuisse videtur, cum neg. illis prohibentibus, neg. illa remittente violenter sit abdu-

a 27. q. 2. raptus. Ivo part. 2. c. 26. Pann. l. 6. c. 13. b ex Servio in 4. Aeneid. c 27. q. 2. lex illa in cod. Theod. l. 9. tit. de raptu virg. l. 1. extra de raptore. cum causa. Polyr. l. 8. c. 4. Anselm. lib. 10. c. 9. Sent. 4. dist. 11. 41. d Anselm. l. 10. c. 57. Burch. lib. 3. c. 191. Ivo p. 3. c. 105. Pann. l. 2. c. 72. e servienti conditione subjo. Ann. vera b. b. b.

cta. Aliud est enim promissionibus aliquam seducere, aliud sibi vim inferre. Unde quia neutri vis illata probatur, raptor hic pure dici non debet. Sed rapina dupliciter fieri dicitur. Aliquando cum res ipsa rapitur; aliquando ipsius res usus tantummodo violenter eripitur. Res ipsa tunc rapitur, cum violenter domino eripitur, ut in perpetuum teneatur. Aliquando vero non res ipsa afficitur, sed usus ejus domino prohibente violenter usurpatur. Hic ergo raptus admittit, quia florem virginittatis puella remittenti violenter eripit.

QVÆSTIO II.

NUnc queritur, an purgato vitio rapina, raptor in uxorem possit raptam accipere: quorum conjunctio auctoritate canonum sanctorum penitus prohibetur.

C. I. ¶ Raptore puellarum, & consentientes excommunicentur.

Legitur namq; in Concilio Chalcedonen. si a. c. 27.

EOS b, qui rapiunt mulieres sub nomine simul habitandi, aut cooperantes, aut conniventes raptoribus, decrevit sancta synodus, ut si quidem clerici sunt, decidant proprio gradu; si vero laici, anathematizentur.

C. II. ¶ Ob immanitatem sceleris abiciantur raptores viduarum vel virginum. Item Symmachus Papa, epistola ad Cesarium, cap. 3.

RAPTORES c igitur viduarum vel virginum ob immanitatem tanti facinoris detestamur: illos vehementius persequendo, qui sacras virgines vel volentes, vel invitatas matrimonio sociare tentaverint. Quos pro tam nefandissimi criminis atrocitate à communione suspendi præcipimus.

C. III. ¶ De eodem. Item Codicis lib. 1. tit. de Episcopis & clericis, Iovinianus Imp.

SI d quis non dicam rapere, sed attentare tantummodo matrimonii jungendi, causa sacratissimas virginis ausus fuerit, capitali poena feriatur.

C. IV. ¶ De eodem. Item ex Concilio Cabilonensi.

DE puellis raptis, nec dam desponsatis, in Chalcedonen. concilio statutum est: eos qui rapiunt puellas sub nomine simul habitandi, cooperantes & conniventes raptoribus, decrevit sancta synodus; ut si quidem clerici sunt, decidant proprio gradu; si vero laici, anathematizentur. Quibus verbis datur intelligi, qualiter hujus mali auctores damnandi sunt, quando participes consilii, & conniventes tanto anathemate feriuntur, ut juxta canonicam auctoritatem ad conjugia legitima raptas sibi jure vindicare nullatenus possint.

C. V. ¶ Excommunicentur raptore vidua vel virginis, cum sibi faventibus.

Item Gregorius Papa II. in synodo Rom.

SI quis virginem vel viduam, nisi desponsaverit, raptaverit, vel furatus fuerit in uxorem, cum sibi faventibus anathema sit.

¶ Factum est hoc caput ex X. & XI. decreto Gregorii II. qui in codice canonum Iuvener appellatur.

a & in 6. Synod. c. 97. Cap. lxx. 104. b Poly. l. 6. tit. 4. Anselm. l. 10. c. 49. Burch. l. 3. c. 25. Ivo p. 2. c. 173. c Poly. l. 6. tit. 4. Anselm. c. 38. d Supra de penitentia dist. 11. si quis non dicam: in codice Theod. l. 9. tit. 25. de 2. In Titom. c. 2. c. 21. Capitul. l. 1. c. 104. e l. 17. c. 157. In concilio Trulitano c. 6. Burch. l. 3. cap. 36. Ivo part. 2. c. 174. Pann. l. 6. c. 57. e Supra ead. cap. quæ. Anselm. l. 10. c. 49. Burch. lib. 3. c. 11. Ivo p. 2. c. 149. Pann. l. 6. c. 34.

C. VI. ¶ Excommunicetur qui viduam vel filiam alterius extra voluntatem parentum rapuit, aut Regi beneficio postulat.

Item ex concilio Parisiensi l. cap. 6.

Nullus a neque viduam, neque filiam alterius extra voluntatem parentum aut rapere præsumat, aut Regi beneficio aſſimet poſtulandam. Quod ſi fecerit, ab eccleſie communione remotus, anathematis gladio bñetur.

Hi auctoritatibus evidenter datur intelligi, quod raptor in uxorem raptam ducere non valet. Sed raptor & rapta nomina ſunt rationem non perſonarum. Vt ſi autem cum per penitentiam purgata fuerit, ſi ſuam aſſuetudinem abolerentur.

C. VII.

Unde in quadam c. homilia Gregorius ait.

Apad òmpotentem quippe Dominum non ille fallax habetur, qui culpam mendacii per penitentiam delet.

Tribuitur ergo præmiſſis auctoritatibus rapta copulari raptori, antequam rationem rapinae aboleatur: donec ille raptor, & illa rapta pure appellentur. Ceterum cum illa patria poteſtati reſtituta fuerit, & raptor ſua rapina penitentiam egerit, cum voluntas parentum utraſque in unum convenerit, non prohibentur ad invicem copulari.

C. VIII. ¶ Quot ſint legitima conjugia, & quod voluntate patris rapta nubere poteſt.

Unde Hieronymus ait.

Tria legitima e conjugia in ſcripturis leguntur. Primum legitimum conjugium eſt, virgo caſta in virginitate viro data legitime. [& reliqua que ſequuntur in prædictis.] Secundum, virgo f in civitate deprehensa à viro, & illi per vim copulata, ſi voluerit pater ejus, dabitur eam iſte vir, quantum judicaverit pater, & dabit pretium pudicitie ejus. Tertium, filia prædicta deprehensa, ſi non fuerit voluntas patris, trahet eam à prædicto viro, & tradet eam alii, & dotabit eam, & legitima erit ei. Sed primum hiſ duobus præfertur.

¶ Terti hoc caput apud Ivo nempe, & in Pannormia ſequitur e. ad alios alios, ſup. 27. q. 2. ex Hieronymo item citatur.

C. IX. ¶ Cum voluntate parentum raptas in conjugium habere permittitur.

Item Ambroſius in Apologia David, cap. 2.

Denique & g puella pater illius, qua vim concubitus nulli deſponſata pertulerit, quinquaginta drachmas b argenteas accipiet: ipſa autem in conjugio permanebit.

C. X. ¶ Poſt penitentiam raptori vel rapte licite conjugia concedantur.

Item ex concilio Meldenſi, cap. 6.

a ſup. l. c. 27. b al. damnatione pleclatur. c Homil. 29. in Evangel. d Verba ipſa Greg. habentur ſup. 32. queſt. 1. apud ſuſſerendens. e Ivo part. 3. cap. 30. Pam. lib. 6. c. 13. 30. q. 5. aliter. & quatuor. f ex cap. 22. Deut. g Deut. 22. h Didrachmas argenteas. i org. ex 70.

Si autem nec dum eas, quas rapuerant, cum voluntate parentum ſub deſponſationis, vel dotalitii nomine in conjugium duxerunt, quando in omnium aures hac fuerit conſtitutio promulgata, ab eorum conjunctione ſeparentur, & publice poenitentia ſubigantur: rapta autem parentibus legaliter reſtituantur. Peracta vero poenitentia publica, ſi atas & incontinentia exegerit, legitimo, & ex utriuſque partis placito conjugio ſocientur. Nam in hiſ regulam non conſtituimus, ſed (ut verbis magni Leonis utamur) quid ſit tolerabilis, & ſtimamus. Quod ſi unus ex conjugatis obierit, & is, qui poenitentiam publicam egerit, ſuperſtes exiterit, iterare conjugium non præſumat, niſi Episcopos aliquam forte præviderit concedere indulgentiam, ut graviorem poſſit amovere offenſam.

Hac auctoritate Meldenſi concilii, non permittitur raptori rapta poſt poenitentiam copulari, ſed permittitur utriſque poſt poenitentiam legitimo conjugio copulari, ut rapta videlicet non raptori, ſed alii poſt poenitentiam nubat. Similiter raptor poſt poenitentiam non eam, quam rapuit, ſed aliam permittitur habere uxorem. Cæm enim raptor & rapta poenitentia ſubijci præcipiuntur, ſi utriuſque e copulam auctoritas illa permittit, fruſtra circa ſinem capituli dicereſtur. [Quod ſi unus ex conjugatis obierit, & is, qui publicam poenitentiam egerit, ſuperſtes exiterit, iterare conjugium non præſumat.] Eorum namque quolibet decedente, qui poenitentiam egerit, ſuperſtes remanebit. Non ergo hac auctoritate raptor probatur in conjugium raptam poſſe accipere. Partis invenitur in Concilio apud Aquilgranos, quod nec etiam voluntate parentum ad invicem poſſunt copulari. Sic enim in præſato concilio legitur.

C. XI. ¶ Nec etiam voluntate parentis, raptori raptas poſſit habere conjugem.

Placuit & urhi, qui rapiunt foeminas, vel furantur, aut ſeducunt, eas nullatenus habeant uxores, quamvis eis poſtmodum conveniat, aut eas dotaverint, vel nuptialiter cum conſenſu parentum fuorum acceperint.

Burchardus etiam & Ivo citant caput hoc ex Aquilgranenſi c. 3. Habetur lib. 7. Cap. 395. & inde reſertur in concilio Rhenenſi Troſiceno, cap. 8.

Hac auctoritate non præjudicatur auctoritati Hieronymi: maxime cum illa teſtimonio divine legi natiatur. Legitime igitur poſt poenitentiam peractam raptor ſibi poſſit copulari quam rapuit, niſi pater puella illam raptori detrabere voluerit. Item Cod. lib. 5. c. tit. de nuptiis. [Nec filium quidem familiae invitum ad ducendam uxorem cogi legum diſciplina permittit. Legitur, ſicut deſideras, obſervatu jura præcepti, ſociare conjugio tuo quam volueris, non impediri: ita tamen, ut in contrahendo nuptiis patri tui conſenſus accedat.] Item ex eod. leg. 20. [In conjunctione filiarum in ſacris poſtulationibus patri expeclatur arbitrium.] Item D. de rit. nupt. leg. 2. [Conſistere non poſſunt nuptie, niſi conſentiant omnes, id eſt, qui coeunt, quorumque in poteſtate ſunt.] Item Inſtit. lib. 1. tit. de nuptiis. & [Iuſtas autem nuptias inter ſe civis Romani contrahunt, qui ſecundum præcepta legum coeunt: mæſculi quidem puberes, femina viripotentia, ſive patreſ familiae ſint, ſive filii familiae, dum tamen filii familiae conſenſum habeant parentum, quorum in poteſtate ſunt. Nam hoc fieri debere & civile & naturale ratio perſuadet, in tantum niſi juſſus parentis præcedere debeat.]

a Burch. l. 9. c. 19. Ivo p. 3. c. 170. & 176. Pam. l. 9. c. 56. b al. ſumptus habent. c al. utriuſque. d Burch. l. 9. c. 33. Ivo p. 3. c. 172. e Th. 4. leg. 12. f Tit. 10. in princ.

DECRETI SECUNDÆ PARTIS FINIS.